

SŁOWNIK PRZYDATNYCH POJĘĆ

Autoarchiwizacja – samodzielne umieszczenie przez autora pełnotekstowego pliku publikacji oraz wprowadzenie do repozytorium opisu pracy w postaci metadanych.

Deponent – osoba, która zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie i wybranej licencji umieszcza w repozytorium materiały elektroniczne.

Deponowanie – umieszczenie w repozytorium materiałów w formie cyfrowej. W Repozytorium UP wyróżnia się dwie formy deponowania:

- deponowanie bezpośrednie – dokonywane przez autora lub współautora materiałów;
- deponowanie pośrednie – dokonywane przez redaktora Repozytorium lub osobę wskazaną zarządzeniem Rektora na podstawie udzielonego przez autora pełnomocnictwa w zakresie deponowania utworu do Repozytorium.

Digitalizacja – to proces pozwalający na przekształcenie, obróbkę oraz udostępnienie online cyfrowej wersji treści materiałów tradycyjnych – drukowanych i rękopiśmiennych. Digitalizacja pozwala na archiwizowanie i ochronę oryginału przed zniszczeniem, umożliwia upublicznienie niedostępnych materiałów, daje szansę na korzystanie z cennych materiałów wielu użytkownikom Internetu.

Domena publiczna – to wszelkie dzieła, do których wygasły prawa autorskie lub które nigdy nie podlegały tej ochronie. Jest to ważna część kultury i nauki, która dzięki temu, że nie jest chroniona prawem autorskim może być swobodnie wykorzystywana do dalszego rozwoju kultury i wielu dziedzin nauki.

Embargo – ograniczenie czasowe zastosowane do publikacji naukowej nałożone przez wydawcę lub dostawcę treści. Przez wyznaczony okres publikacja nie jest dostępna publicznie, z wyjątkiem instytucji lub odbiorców indywidualnych, którzy opłacili dostęp do dokumentu, objętego embargiem.

Kolekcja – obejmuje zasoby cyfrowe w obrębie jednego typu dokumentu, np. artykuły naukowe, monografie, rozprawy doktorskie a także kolejne numery danego czasopisma.

Licencja niewyłączna – to umowa, która nie daje licencjodawcy wyłącznego prawa do korzystania z utworu. Licencjodawca może udzielić licencji na korzystanie z utworu w taki sam sposób innym osobom.

Licencje Creative Commons – zestaw narzędzi prawnych skierowanych zarówno do twórców, jak i do odbiorców. Licencje CC mają na celu zniesienie barier prawnych ograniczających dostęp do wszelkiego rodzaju treści naukowych.

Dowiedz się więcej o [Licencjach Creative Commons](#)

Licencjodawca – osoba, która otrzymała prawo do korzystania z utworu na zasadach określonych w licencji.

Licencjodawca – osoba, która zezwoliła na korzystanie z utworu na zasadach określonych w wybranej licencji.

MARC (MACHine-Readable Cataloging) jest formatem służącym do zapisu i wymiany danych zgodnie z normą [ISO 2709:1996](#) ([PN-ISO 2709:1998](#)), używanym w bazach katalogowych i bibliograficznych. Dane te są uporządkowane, ujednolicone tak, by odpowiednio zaprojektowane oprogramowanie mogło je prawidłowo zinterpretować. (Źródło: [Biblioteka Narodowa](#))

Metadane – to inaczej dane o danych. Stanowią zbiór informacji opisujących dokument elektroniczny. W przypadku repozytorium są to m. in. autor, tytuł, słowa kluczowe, data publikacji. ułatwiają indeksowanie dokumentu przez wyszukiwarki internetowe

OCR (ang. Optical Character Recognition) – oznacza optyczne rozpoznawanie znaków, czyli możliwość sczytania tekstu z pliku graficznego, przy użyciu odpowiednich technik i oprogramowania.

Otwarty dostęp (ang. Open Access) – ruch społeczny działający na rzecz powszechnego i bezpłatnego dostępu do wyników badań i publikacji naukowych. Zakłada, iż dalsze korzystanie z udostępnionego dorobku naukowego odbywać się będzie w zgodzie

z przepisami prawa autorskiego o dozwolonym użytku lub na jednej z wolnych licencji Creative Commons.

Postprint – ostateczna wersja tekstu, po korekcie i recenzji naukowej; artykuł opublikowany przez wydawcę. O zakresie jego ochrony prawnej decyduje autor oraz wydawca.

Preprint – wersja dokumentu przed recenzją naukową, wstępna i nieopublikowana wersja pracy. W przypadku jego upublicznienia o prawach autorskich decyduje autor.

Repozytorium – cyfrowe archiwum, baza danych, która gromadzi, przechowuje i udostępnia w formie cyfrowej materiały o charakterze naukowym. Repozytorium Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie to repozytorium instytucjonalne, które za cel stawia sobie upowszechnienie dorobku naukowego pracowników uczelni i promowanie badań naukowych prowadzonych na UP w Lublinie.

Utwór – „Każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia.” (Art. 1. 1. [Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych](#)).

Zespół – strukturalny zbiór kolekcji gromadzących dokumenty jednego typu. W przypadku repozytorium uczelnianego, zespoły stanowią poszczególne jednostki, np. Wydział Biologii czy Wydział Inżynierii Produkcji.